

SLAPTOJI DOKTRINA

KOSMOGENEZĖ

JELENA BLAVATSKAJA

Pažinkite žmonijos ir Visatos paslaptis, kurios
sujungia mokslą, religiją ir filosofiją

OBUOLYS

JELENA P. BLAVATSKAJA

SLAPTOJI DOKTRINA

KOSMOGENEZĖ

Iš rusų kalbos vertė
ANTANAS STUNGURYS

ĮŽANGINIS ŽODIS

DVASINIŲ IEŠKOJIMŲ PARADIGMOS: NUO JUNGIŠKOSIOS PSICHOLOGIJOS IKI ŽMOGAUS KULTŪRINIO TAPATUMO

Gyvename pasaulyje, kupiname įvairių prieštarių. Ar esame pajėgūs pažinti ir suprasti savo ir visos būties vientisumą, nedalomą Vieni? Kaip tai darome? Mūsų psichika iš esmės sudaryta poliariškumo principu, todėl išeitys iš sudėtingų ir kančią keliančių situacijų ar aklaviečių dažnai randamos tuomet, kai atsisakome vienpusiško mąstymo formų, su kuriomis tapatinomės dėl savo labai griežto, teigiančio mąstymo ir neklystamumo jausmo, aplinkai priskiriamų savo projekcijų, jog ŽINOME apie pasaulį ir kitus žmones VISKĄ. Visa tai, kaip knygoje „Civilization in Transition“ rašė K. G. Jungas, kas nureikšminama ir nuvertinama sąmoningame gyvenime, veikiant dėsniams kaip kompensacija visuomet iškyla mūsų sąmonėje (Jung, 1978). „Kai tik *psyche* tampa vienpusiška, ji griaua pačią save ir praranda gebėjimą pažinti. Ji tampa nereflektuota psichinių būsenų seka, o kiekviena būsena laiko save pagrįsta, nes kitos būsenos nemato arba dar nemato“ (Jung, 1999).

Nuo klaidinančių, lyg užburtais ratais mus vedžiojančių nesąmoningų projekcijų mes galime atsiriboti tik pamatę savo gelmes, o jose neišvengiamai susiduriame su Šešėliu – ta dalimi, kurios nepripažįstame kaip savo. Kuo daugiau ko nors nesąmoningo ir atmesto glūdi mūsų sąmonėje, tuo autonomiškiau ir labiau neprognozuojamai tai veikia mūsų kasdienį gyvenimą.

Analitinės psichoterapijos pradininkai Lietuvoje teigia, jog „sąmoningas žmogus turi didesnę bagažą būdų, kaip elgtis su sąmonės turiniais, kaip būti su gyvenimo sunkumais ar kitais iššūkiais, kurie yra svarbi asmens individuacijos dalis. [...] Priešybių susidarymo įsisąmoninimas reiškia ir visumos matymą, ir gebėjimą atsitapatinti nuo vienos iš pozicijų, ir turėti pasirinkimo laisvę, kuriant santykius“ (Gražina, 2008)

A. Bailey aprašo skirtingus psichologinio integravimo ir dvasinės energijos atsivėrimo raiškos lygmenis ezoterinėje tradicijoje. Ji sako, kad giliai įsišaknijusius kompleksus, randus, praeities šokus ar intensyvios baimės situacijas, kurie dabartyje veikia žmogaus gyvenimą, galime atrasti savo sąmonės lygmenyje. Kai tie sąmonės veiksniai iškyla į sąmoningą funkcionavimo lygmenį, yra paaiškinami ir susiejami su dabarties situacijomis, žmogus giliau suvokia savo asmenybę, problemas ir būsimas galimybes. Dvasinė technika yra kitokia. Asmeninės problemos ir sąmonės analizės procesas paliekamas nuošalyje, nes visos nepageidaujamos sąlygos yra suprantamos kaip kontakto su savo siela trūkumas. Tuomet, užuot koncentravęsis į fiksuotas idėjas ir nepageidaujamas mintis, žmogus, vedamas mokytojo, kviečiamas „pakelti žemyn žiūrėti pripratusias akis ir nukreipti jas savo sielos link“, ir tai regeneruoja jo proto pasaulį bei išlaisvina iš visų kliūčių, trukdančių sielos raiškai (Bailey, 1970). Kiekviena dvasinė technika reikalauja atitinkamo pasiruošimo ir žinių lygmens, mokytojo vedimo, o paviršutiniškas šių dalykų taikymas neduoda jokio siekiamo rezultato. Sutinku, jog labai dažnai žmonės pasirenka vieną iš principų nieko iš tiesų galutinai neįvaldę, nuneigdami ir atmesdami kitą principą tik todėl, kad jiems trūksta reikiamo išsilavinimo ar gebėjimų, todėl jie tendencingai ir vienpusiškai renka tai, kas atspindi ir patvirtina jų asmeninius poreikius, dažnai imdami beatodairiškai taikyti savus susikurtus metodus absoliučiai visiems žmonėms ir neskirdami, kada reikia vienokio, o kada kitokio gydymo, pagalbos ar mokymo. Tendencingumas dažnai gali kilti dėl nežinojimo arba dėl ilgo gyvenimo tik „su viena tiesa“, vienoje šeimoje, viename klane, o gal vienoje šalyje, kur stipriai veikia propaganda. Vienpusiškumą neretai skatina ir didelės ambicijos, ir klaidingas savo paties galimybių supratimas, nematant savų ribų ir todėl negalint aprėpti platesnio pasaulio vaizdinio, nes į jį nuolat projektuojamos vien tik asmeninės nuostatos, deja, dažnai jas vadinant aukščiausiu pažinimu. Šiandien mūsų šalyje populiari ieškoti rytietiško praktikų kartu su greitais savirealizacijos tikslais ir atmesti galias psichologines tradicijas turinčias vakarietiškas disciplinas. Žmonės manipuliatyviai kviečiami „pažiūrėti į situacijas sielos žvilgsniu“ ir taip dar giliau nustumti visas sprendžiamas problemas realiame išoriniame lygmenyje. Kas šiandien gali vadinti save sielos gydytoju ar Mokytoju ir aiškiai diferencijuoti savo metodus, galų gale kas geba tinkamai diagnozuoti esamą žmogaus fizinę, emocinę ar dvasinę situaciją? Kokio profesinio išsilavinimo, asmeninės patirties turi būti Mokytojas: esantis vienyje su viskuo aplink ar užmezgęs nepertraukiamą ryšį su savo paties siela, todėl galintis vesti ir kitų sielas? Kokiais kriterijais turi vadovautis toks dabarties žmogus? Ką jis turi žinoti ir kada likti ne žinančiu, o stebinčiu ir aprašančiu? Kuo jis turi besąlygiškai tikėti, o ką – tikrinti?

Helena Petrovna Blavatskaja ir jos knyga „Slaptoji Doktrina“ pasirodė, o kartu ir teosofija atsirado tuo metu, kai vystėsi psichoanalizės, psichoterapijos metodai, taip pat įvairios su šia veikla nesusijusios mediumų, spiritualistinės praktikos. Įdomu, jog

Jungas, kuris rengdamas savo mokslinę disertaciją tyrė paranormaliuosius reiškinius, vėliau aprašė ir sinchroniškumo fenomeną, atliko astrologinį eksperimentą, analizuodamas žmonių santuokos horoskopus. Analitinėje psichologijoje mes kalbame apie mistinio dalyvavimo (*participation mystique*) patirtis, būdingas pirmykščiams žmonėms, kurios yra tarsi panirimas į kolektyvinį sąsąmoningumą, susiliejimą su kitu (subjektu, rečiau objektu), todėl manyčiau, jog panašias apraiškas dabarties visuomenėje labai stipriai veikia ne ezoteriniai, o elementarūs minios psichologijos dėsniai, aprašyti Le Bon (Le Bon, 2011). Visgi šiandienos sąmoningam žmogui tai, ką jis patiria kaip reikšmingą dvasinį atsivėrimą, pirmiausia yra svarbu sieti su realiu gyvenimu. Jis stebi, aprašo bei liudija pokyčių dinamiką tiek išoriniuose santykiuose su pasauliu, tiek vidiniame lygmenyje, įsisąmonindamas savo asmenines ribas ir galias kurti. Jei mes kalbame apie tokią dvasinę raidą, kai žmogus, labai paprastai tariant, susivokia esąs didelės visumos dalis, todėl ima jausti asmeninę atsakomybę daug platesniame kontekste nei jos paties ar jo šeimos gyvenimas, jei kalbame apie besiveriančią kolektyvinę sąmonę (nuo žmogaus-gyvūno iki žmogaus, palai kančio ryšį su savo siela, dieviškumu), tuomet turime tai aiškiai skirti nuo bendro sąsąmoningumo, susiliejimo su minia būsenų, kurios atviros įvairiems psichiniams poveikiams ir neturi nieko bendra su dvasiniu atsivėrimu. Tarp vieno nesąmoningo kolektyvinio patyrimo ir visai kito sąmoningo kolektyvinio susivokimo sutinkamas individualus žmogus su savo žemiškomis, paprastomis ir savaip sudėtingomis raidos užduotimis. Todėl psichologine prasme mes ieškome, ar šio individualaus žmogaus Ego – kaip sąmonės koordinatorius, atsakingas už ryšius tiek su išoriniu, tiek su vidiniu pasauliu – yra pakankamai tvirtas ir stiprus, kad galėtų atlaikyti visas sąsąmonės ar viršsąmonės įtakas, atsivėrimus ar dvasinius išbandymus, suteikdamas galimybę iracionalios patirties integracijai ir kartu likdamas atsparus kito žmogaus Ego manipuliacijai (poveikiui, priverčiančiam kitą elgtis sau palankiu būdu).

Sunku pasakyti, kiek ankstesnysis laikmetis iš esmės skiriasi nuo dabarties. Kol kas prieštaravimų nesumažėjo nei psichologijos mokslo raidoje, nei viena kitą nuneigiančių vadinamųjų „tradicinės“ ir „netradicinės“ medicinų srityse, pagaliau pripažįstant jų abiejų svarbą ir reikiamą integraciją. Painių prieštarų netrūksta ir ezoterinėje – paslėptoje – veikloje, kur egzoterika – tai, kas skirta išorei, – įvairiomis poveikio ir manipuliacijos priemonėmis painioja ieškančių žmonių protus ir širdis, pretenduodama į aukščiausias dvasines tiesas, tačiau kažkas dėl to poveikio kloja savo asmeninio autoriteto pamatus, „matuojasi“ savo galias ir įtakos kitiems žmonėms būdus, slapta veikiančius jų psichiką.

Mano kompetencijos apsiriboja tik asmeniniu įžangos žodžiu, labiau reaguojant į psichologines laikmečio aktualijas, prieštaras, kurios veikia žmogaus vidinį gyvenimą, taip pat į dvasios ir viršasmeninės dimensijos paieškas dabarties žmonių gyvenimuose, kur atsispindi ir kultūriniai bei tautiniai aspektai. Mano žodis jokių būdu

nėra šios knygos vertinimas nei šiame, nei praėjusio amžiaus kontekste, o labiau liudija deramą pagarbą šio veikalo autorės darbui, gyvenimui ir kūrybai, jame atspindinčioms skirtingoms tradicijoms, kultūroms ir religijoms bei nuolankumą prieš Nežinomybę, kurią visais laikais savaip siekė pažinti žmogaus siela.

Sunku ieškoti sąlyčio taškų ar skirtumų tarp Vakarų ir Rytų ne tik psichologiniuose ir dvasiniuose tekstuose – ypač nelengva tą sąlytį surasti individualioje žmogaus psichikoje, nes jis ieško savęs skirtingų kultūrų ir disciplinų sintezėje. Pagrindinis metaforiškas ir tikriausiai labiau retorinis klausimas, kuris iškilo man pačiai – ar medis, kaip rašo Jungas, auga aukštyn, suleidęs savo šaknis gilyn į žemę (Jung, 1978), sąsąmoningoje mūsų psichikoje, ar medžio šaknys aukštai danguje, kaip šioje knygoje rašo Blavatskaja, ir augdamas medis savo šakomis pasiekia žemę: „Taip, nuo bendro egzistavimo pradžios Medis ir Žaltys, kaip Nemirtingos Būtybės simbolis, iš tikrųjų buvo dieviškas įvaizdis. Medis *buvo apverstas*, ir jo šaknys atsirado Danguje, augdamos iš Bešaknės Šaknies, Visa ko Būties. Jo kamienas augo ir šakojosi, perskrodamas *Pleromos* lygmenis, jis visomis kryptimis skleidė savo prabangias šakas, pradžioje vos diferencijuotos materijos lygmenyje, o paskui – žemėjančia tvarka, kol jos pasiekė žemišką lygmenį. Taip *Asvattha*, Būties ir Gyvybės Medis, kurio sunaikinimas veda į nemirtingumą, pagal „Bhagavadgytą“, auga šaknimis į viršų ir šakomis žemyn (*XV giesmė*).“

Vakaruose, kitaip nei Rytuose, buvo pertrauktas natūralus religinis vystymasis – „mūsų vakarietiška raida dar pirmykščiame lygmenyje buvo sutrikdyta psichologinės ir dvasinės aukštesnio civilizacijos lygmens invazijos, – rašo Jungas, – mūsų mentalinė būseną buvo staigiai perkeista į kažką, ko dar negalėjome natūraliai pasiekti. Taip įvyko skilimas tarp sąmoningos psichikos dalies ir sąsąmonės“ (Jung, 1978). Staigus ir brutalus perėjimas nuo pagonybės prie krikščionybės mūsų dvasinėje tapatybėje neišvengiamai paliko gilią traumą, kurią dabar kažkam galbūt tenka savimi įveikti, ir pažeidžiamumą, kurį vis dar jaučiame. Ieškodami savojo tapatumo kultūroje, savo tautos ir šalies, galiausiai savo šeimos neišvengiamose ribose ir asmeninėje patirtyje, susiduriame su kitais iššūkiais. Geriau suprasti galimas grėsmes ir surasti daugiau aiškumo mums gali padėti tokios svarbios sąvokos kaip kultūrinė trauma ir kultūrinis identitetas, aiškiai atskiriant vieną nuo kito. Jas aprašė šiuolaikinės analitinės psichologijos kūrėjai reaguodami į visos Europos dabarties skausmingas temas (Rasche, Singer, 2016). Jei giliai mūsų viduje slepiasi nematoma ir todėl niekaip neišsąmoninta trauma, tuomet visada yra grėsmė pažadinti senus konfliktus ir tas pačias žaizdas, kurios nebuvo tinkamai užgydytos. Jei natūralios psichinės energijos tėkmės sutrikdymo metu neseika reikiamas transformacijos etapas, mes įstringame vis atskartojančiame konflikte, negalėdami išsilaisvinti. Kaip tas, kuris nemato reikiamo pokyčio vyksmo momento, gali suprasti, kad kažkas iš tiesų pasikeitė? Galime netgi išmokyti daug gražių svetimos kultūros žodžių ir terminų, masiniuose susibūrimuose

atliekamų praktikų, tačiau tuo tik dar labiau auginti savo klaidingą tapatumą, nutoldami nuo tikrosios savasties, kuri iš tiesų trokšta būti matoma ir išsilaisvinta. Tokiems „įstrigimams“ pamatyti nereikia mistinių gebėjimų, jie aptinkami atsikartojančiose gyvenimo situacijose, vis tuose pačiuose emociniuose svyravimuose nuo euforinio palengvėjimo iki beprasmiškos tuštumos.

Žinau ir dažnai matau, kaip žodžiais galima supainioti ir paslėpti prasmes, taip pat priešingai – žodžiais galima atlaisvinti kelius aiškumo, naujo pažinimo-pokyčio link. Savo įžanginį žodį, kurį čia tardama jaučiu didelę atsakomybę, vienišumą ir savotišką slegiančią naštą, aš suprantu kaip bandymą kiek įmanoma atpaužinti išankstinių nuostatų ir negatyvaus dogmatiško mąstymo, visuomet paslepiančių gilumines prasmes nuo ieškančiojo, kelius.

Mėgindama iliustruoti, kaip žodžiai gali iškreipti vieni kitų reikšmes, kai prieš juos cituojant sukuriamos skambios teigiančios ar teisiančios antraštės, norėčiau duoti pavyzdį iš minėtų Jungo laiškų. Ieškodama istorinio konteksto ir galimo Jungo, Blavatskajos ir kitų to laikmečio iškilių asmenybių bendravimo, kuris leistų giliau suprasti ir jų kūrybą bei darbus, radau ypač daug prieštaringos informacijos ir bandymų savaip iškraipyti tų žmonių gyvenimo faktus ir jų žodžius pritaikyti savo tikslams. Jungo laiškas, 1941 metais rašytas atliepiant į „World Union of Woman for International Harmony“ organizuojamą taikos konferenciją, kažkam tapo kategorišku atsisakymu, reiškiančiu taikos idėjos ir jos sklaidos nepalaikymą: „Dauguma mąstytojų, dirbančių mokslo ir psichologijos srityse, linkę ginti harmoniją tarp tautų ir palaikyti taikos kultūros sklaidą, įkvėptą humanistinių ir nesmurtinių principų. Jungas, kad ir kaip būtų, oponavo edukacijos už taiką idėjai. Slėpdamasis už sąmoningos dviprasmybės, savais būdais pasakė, kad netiki kultūra, kuri būtų kuriama taikos pagrindu.“ Tai labai skambi, klaidingai kitų nuomonę veikianti žinutė, kuria bet kas, giliau besidomintis Jungo psichologija, suabejotų, tačiau straipsnyje išvados pateiktos labai autoritetingai, remiantis pirminiais šaltiniais, tik iš esmės arba visai nesuprantant paties autoriaus žodžių ir jų galimos prasmės, arba savaip specialiai bandant ją iškreipti. Jungas laiške rašė: „Aš visiškai su Jumis sutinku, kad būtų siektina padaryti žmoniją labiau supratingą paprasčiausiai pateikiant jai gerų ketinimų instrukcijas. Jei tai būtų veiksminga ir įtaigi, tuomet praėjusysis karas su visais savo žiaurumais būtų mums naudingas kaip pamoka, tačiau tai nepadarė jokio poveikio ir kita karta vėl viską pamiršo. Todėl man atrodo, kad beprasmiška mėginti mokyti žmones vien tik duodant jiems instrukcijas. Žmonės turi būti pagauti idėjos, nes tik tas, kuris toks yra, gali įkvėpti ir kitą. Dvasia negali būti išmokta, ją mums suteikia Dievo malonė, todėl jos negalima įdiegti jėga ar samprotavimu. Tačiau jei gerų ketinimų turintys žmonės pritaikys patys save sprendami konfliktus ir tų konfliktų priežastis savo kaimynystėje, mažų mažiausiai jie taps pavyzdžiais kitiems. O žmonės geriausiai mokosi iš rodomo jiems pavyzdžio“ (Jung, 1973).

Šiame regimame įvairių nuomonių, vertinimų ir pasisakymų chaose labai dažnai panašiai bandoma užmaskuoti arba kitaip lengvai pametama tiesa, todėl pirmiausia aš keliu klausimą, kaip žmogus gali prieiti prie Tiesos, skiriančios matomą ir nematomą pasaulius, kai aplink tiek pavojų pasiklysti atvirame kasdieniame melo ir įvairiausių poveikių informaciniame lauke. Todėl mėštau, jog, sugebėjęs įveikti pirmuosius slenksčius, jis daug lengviau atsirinks ir tolimesnius kelius. Darome daugiau klaidų skaitydami tik antraštes, mažiau, kai įsigiliname į tekstą, dar mažiau – kai už teksto matome ir suprantame patį autorių, todėl dar kitaip priimame jo žodžius, kol galiausiai sluoksnis po sluoksnio mums atsiveria visai kitos tekstų prasmės.

„Kai vienas žmogus kalba apie kokią nors kultūrinę ar žmonijos problemą, tenka pastebėti, jog kuo bendresnė problema, tuo jis labiau įneša savo asmeninę psichologiją į tą temą. Tai, be abejonės, gali privesti prie netoleruojamų iškraipymų ir klaidingų išvadų, o tai turės labai rimtas pasekmes. Kita vertus, kai ta bendra problema pagauna ir įtraukia visą žmogaus asmenį, gali būti tikras, kad kalbėtojas tai patyrė, ir, tikriausiai, kažką savo kančioje atrado. Tuomet jis atspindės tą problemą mums savo asmeniniu gyvenimu ir tokiu būdu parodys mums tiesą. Tačiau jeigu vietoje to jis į problemą suprojektuos savo paties psichologiją, būtinai suklastos ją savo šališkumu ir apsimesdamas, jog pristato ją objektyviai, taip iškraipys, kad jokia tiesa nebegalės iškilti, tik apgaulinga fikcija“ (Jung 1999). Šia citata norėčiau pradėti dar vieną svarbią temą, glūdinčią tarp dviejų skirtingų pasaulio pažinimo polių. Ar kalbėtume apie asmeninę, ar apie absoliučią Tiesą, dažniausiai girdime visas žinutes pagrindžiančias dvi frazes: „aš žinau“ arba „aš tikiu“. Ar kada nors susimąstome, kuo kiekviena iš jų gali būti neišvengiamai naudinga arba savaip pavojinga?

Jau sulaukusio garbaus amžiaus Jungo mokiniai paklausė, ar dabar jis tiki Dievą. Šiek tiek susimąstęs ir šypsodamasis jis atsakė, jog „sunku pasakyti... aš ŽINAU, man nereikia TIKĖTI, nes aš žinau, kad Dievas yra“. Jei medis auga gilyn šaknimis į žemę, mūsų sąsąmonės gelmes, kurias sąsąmoningas žmogus gali stebėti ir reflektuoti kaip savo nepažiniją sritį, taip empiriškai įgydamas ir savos patirties įvairiais būties ir savęs aspektais, kurie reiškiasi jo gyvenime, galiausiai jis ŽINO, nes tai patyrė. Tuomet jam nebereikia akiai tikėti, nes savimi jis iškentėjo Dievą, kaip Jobas. Jei priimame hermetinės filosofijos „kaip viršuje, taip ir apačioje; kaip apačioje, taip ir viršuje“ (Kibalionas, 2002) kaip krikščionišką tezę, ir visuotinės maldos žodžių „teesie tavo valia, kaip danguje, taip ir žemėje“ analogiją, neišvengiamai turime kalbėti ir apie medį, augantį šaknimis aukšty, iš kito pasaulio, nei mums pažinus ir matomas šioje žemėje. Tuomet mažų mažiausiai mes žvelgiame ne vien į mūsų aprašomą išorinių įvykių, istorijos raidą, bet ir kryptame įvairių kultūrų, religijų, simbolių, mitologijų ir kartu kolektyvinių vaizdinių pasaulio, archetipinės tikrovės link. Taigi kur ta trapi metafizinio pasaulio riba? Kiek aš pajėgus tikėti, o kiek man leidžiama pažinti, galbūt tiesiogiai dalyvauti tikrame apreikime, kai išnyksta visos ribos tarp matomų ir nematomų pasaulių?

Mes galime kalbėti apie tokius gyvenimo momentus, kai tikėjimas yra labai svarbus, nes jis veda savojo žinojimo link, tačiau žmogus, gyvendamas vien tikėjimu, be asmeninių pastangų žinoti, t. y. stebėti save, reflektuoti savo vidinį psichinį gyvenimą, skubotai ir iš anksto apvertęs medį šaknimis aukštyn, gali būti suprantamas vis dar esantis priešpsichiniame, vien metafiziniame lygmenyje. Tai buvo būdinga ir tai mes galime stebėti pirmųjų žmonių raidos lygmenyje, kuriuose žmonių psichinis gyvenimas, atrodo, reiškėsi vien išorėje, ir nebuvo pažinus vidumi, kaip rašė Jungas. Šiuolaikiniame pasaulyje požiūris iš tokio vienusiškio taško, grindžiamo vien tikėjimu, be savojo žinojimo, yra labai tiesus ir greitas kelias tapti dogmatiškais teisėjais, savosios tvarkos diegėjais. Kad metafizinė Tiesa be psichologinio sąmoningo gyvenimo gali tapti kruvina tiesa, ekspansiškai siekiančia užvaldyti likusį pasaulį, mes žinome iš jau, deja, atsikartojančių istorijos pavyzdžių, pasaulinių karų katastrofų, kurių priešakyje visuomet matome nuožmius savų tiesų nešėjus. „Tas, kuriam rūpi gauti atsakymą į šiandien keliamą blogio problemą, pirmiausia turėtų nuodugniai pažinti save – kuo geriau pažinti save kaip visumą. Jis privalo, vengdamas gėrį laikyti tikrove, o blogį – iliuzija, negailestingai analizuoti save ir nustatyti, ką gera ir ką bloga pajėgus padaryti. Ir jeigu žmogus nori gyventi be melo ir neapgaučiamos savęs, – šito jis turėtų siekti iš mažens, – tai niekaip neišvengs nė vienos iš šių priešybių, kylančių iš jo paties prigimties“ (Jung, 1999).

Ieškantis žmogus dažnai kelia klausimus, todėl jis išeina už savo tikėjimo ribų siekdamas žinojimo, turbūt dažniau dėl to, kad dar tiesiogiai nepatyręs aukštesniojo autoriteto, jis jau linkęs pagrįstai suabejoti skambiais išoriniais autoritetais žemėje, todėl galiausiai tikrąjį pažinimą jis gali atrasti ir suvienyti savo vidiniu žinojimu arba savo vidiniu autoriteto jausmu. Tuomet jis gali likti gana atviras ir nepažiniems dalykams, tačiau bus linkęs juos tikrinti ir siekti išgyventi savąja patirtimi. Dogmų šalininkai piktinasi tokiu žmogaus apsisprendimu ir kaltina jį netikėjimu, nes jo neveikia nei jų dėstomos tiesos, nei išoriniai manipuliatyvūs autoritetai, o jis pamažu atranda savo vidinius ramsčius ir vidinius orientyrus. Dar labai dažnai dabar mėgstama sakyti „Viskas yra Vienis“, siekiant atitraukti nemąstantį žmogų nuo bet kokio pavojaus pradėti mąstyti, todėl „tokiu pasakymu jie grindžia ir tiesą, ir melą, ir gėrį, ir blogį, sumesdami viską į vieną katilą“ (Antropoteosofija, I tomas, 2013). Todėl kaip rašo Jungas, „šiuolaikinis žmogus kelia klausimus ir abejoja, taip buvo visais laikais, pradedant Sokratu ir Jėzumi“ (Jung, 1978).

Abejones pagal norimą atskleisti prasmę būčiau linkusi vadinti realybės testavimu, kuris turi tam tikrą tikslingą funkciją ir kaip procesas siekia naujo pažinimo integracijos. Tačiau be šio tikslingumo, abejonės, kaip nuolatinio nepatiklumo išraiška, kognityvinis racionalus procesas, gali taip nieko niekada ir neintegruoti, neatskirti ar nesusieti, todėl likti uždaru ratu, visą gyvenimą besipriešinančiu ir stabdančiu pažinimą.

„Į Kelią išėjusiojo arba jame esančiojo abejonės gali būti dvejopos: būtinosios ir stabdančios. Tas, kuris mąsto, turi pereiti būtinųjų abejonių tarpsnį. Iš visos

prisikaupusios informacijos ir žinių žmogui reikia pasirinkti tai, kas jam svarbiausia, ką jis laiko tikrumu. Vadinasi, jis turi pasirinkti tai, dėl ko jo širdis ir protas susitaria. Taip gaunamas tikrumas. [...] Vertybes pasirinkusysis greičiau susivokia, nes nebijo pamatyti savo gerosios ir blogosios pusės. Evoliucijos siekiantysis stengiasi gerąsias savybes stiprinti, o su blogosiomis imasi dirbti. Neužmerkia jis prieš jas akių, sakydamas, kad jų nėra, bet realia savistaba užsiima savęs neniekindamas ir niekaip neaukštindamas. Toks lengviau atskiria, kas tikra, o kas – imitacija“ (Antropoteosofija, II tomas, 2012).

Panašiai kaip Taika, taip, manau, ir Tiesa gali būti vien tik paties žmogaus atrasta, įvairia patirtimi išgyventa ir savo pavyzdžiu skleidžiama kitiems. Tačiau pradžioje mes mokomi tikėti Dievą pagal vyraujančią religinę formą, vėliau galbūt savaip jo ieškoti neatsižvelgiant į religiją, o dar vėliau – savo kentėjimu ar apreiškimo dovana jį atrasti, todėl žinoti.

Galiausiai norėčiau į „Slaptąją Doktriną“ pažvelgti gana neįprastai palygindama ją su senovės Egipto šventyklomis Luksore ir Karnake. Jų išsamioms studijoms beveik du dešimtmečius paskyrė Šiaurės Prancūzijoje, Elzase, gimęs filosofas, matematikas, teosofas Švaleris de Liubičas (Schwaller de Lubicz) (1887–1961). Tarp kitko, šis žmogus labai įdomiai susijęs ir su mūsų šalies istorija, nes lietuvių poetas ir mistikas Oskaras V. Liubičas Milošas, plačiau žinomas kaip Oskaras Milašius, už nuopelnus Lietuvai Pirmojo pasaulinio karo metais, padedant išsilaisvinti tiek iš Rusijos, tiek Vokietijos, apdovanojo ir suteikė Švaleriui savo pavardę. 1920–1930 m. Švaleris buvo atsidavęs matematikos, mistikos, alchemijos ir mokslo studijoms; eksperimentus atliko su augalais, homeopatija, metalais ir spalvotu stiklu (vitražais), o 1937 m. atvykęs į Egiptą atsidavė Luksoro šventyklos analizei. Statinių komplekso architektūroje įžvelgęs „užkoduotą“ subtiliąją žmogaus anatomiją, kosminės sąmonės koncepciją ir jos evoliucijos galimybes, visa tai pagrindė savo darbe „Šventykla Žmoguje“ („The Temple in Man“) (West, 2014). Šie detalūs tyrinėjimai atskleidė, jog šventyklos buvo ne tik lokacijos, kuriose vykdavo mokymai, bet jos pačios yra tarsi „gyvi“ mokymai, pastatyti remiantis sakralinės geometrijos principais, sienose, tarsi kosminės knygos lapuose, esančiais simboliniais vaizdiniais, kurių paskirtis buvo formomis ir vaizdais veikti ten patekusįjį ir atspindėti ne mūsų civilizacijos ankstesnįjį, primityvesnįjį tarpsnį, o yra mums suteiktos kaip neišsemiamas aukštesnių, labiau išsivysčiusių civilizacijų palikimas.

„Slaptoji Doktrina“ analogiškai gali būti ne tik vieta, kur žodžiais parašytas tekstas. Galbūt kažkam prisilietimas prie šios knygos gali skleisti kaip gyvas mokymas, iškeliantis reikiamą sąmoninę medžiagą giliai iš mūsų vidaus ar sužadinant mokymuisi ir intergacijai sinchroniškas išorines situacijas. Jei žiūrėsime į tai ne vien tik savo analitiniu protu, tačiau priimsime panašiai kaip sapną ar aktyvios vaizduotės metu kilusią viziją, tuomet ne atskiri žodžiai ir jų pagrindimo klausimas taps

mokymu, bet pats santykis su tekstu, jo sluoksnis po sluoksnio iškeliami vaizdiniai ir jausmai, galbūt sinchroniškai atsitikimai ir lydintys sapnai taps šio teksto prasmų palaipsniu atsivėrimu. Mūsų racionaliai psichikos daliai sunku priimti niekaip proto ar šiuolaikinio mokslo nepatikrinamą informaciją, tačiau mūsų vidiniam gyvenimui, tapsmo procesui be galo svarbu atrasti savo santykį su nepažiniais ar kol kas nepažiniais dalykais.

„Mano pasaulio vaizdinį sudaro ir begalinė „anapusbė“, ir tokia pat begalinė „vidujybė“. Progumoje tarp šių dviejų polių terpiasi žmogus, kuris, priklausomai nuo temperamento ir polinkių sutapatinęs vieną kurią pusę su absoliučia tiesa, kitos linksta išsižadėti. [...] Nuo seniausių laikų iniciacijos adeptai moko apie gimimą iš dvasios, tačiau žmogus vis pamiršta apie savo dieviškąją kilmę. Toks užmaršumas, rodantis, kad merdėja ypatingos dvasios jėgos, sukelia neurotinį nebrandumą, kartėlį, ribotumą, išsekimą“ (Jung, 1999).

Mūsų sprendimus ir veiksmus lydintys žodžiai gali būti stiprūs, giliai sužeidžiantys ginklai, tačiau jie gali ir gydyti, rodos, mirtinai kraujuojančias sielos žaizdas. Manau, jog ir šiandien tik ieškodami tarpusavio susikalbėjimo, siekdami vartojamų sąvokų, – ypač tų, kurios atspindi mūsų vertybes, – aiškumo, išlikdami budrūs, tačiau pagarbūs ir nuolankūs neišmatuojamai Nežinomomybei, mes geriau girdėtume vienas kitą ir mažiau teistume vadovaudamiesi išankstiniu žinojimu. Tuomet sudarytume geresnes sąlygas rasti taiką, o ne kruvinam konfliktui, visumos matymui, o ne vienpusiškumui, o tai reikštų labai didelį žingsnį sąmoningumo ir mūsų visų saugumo link. Tačiau tai tėra tiek, kiek aš suprantu šiandien, ir tai leidžia man gyventi dviejuose pasauliuose, matomame ir nematomame, nuolat ieškant pusiausvyros tarp jų abiejų.

Augustina Rugilė Vilkišė
Psichologė, jungiškosios krypties psichoterapeutė

Literatūra

- Audronė Ilgevičienė-Astrėja. *Antropoteosofija: žmogaus suvokiama dieviškoji išmintis*, T. 1. Vilnius: Tiamata, 2013.
- Audronė Ilgevičienė-Astrėja. *Antropoteosofija: žmogaus suvokiama dieviškoji išmintis*, T. 2. Vilnius: Tiamata, 2012.
- Alice Bailey. *A Treatise on the Seven Rays: Esoteric healing*. Lucis Publishing Company, 1970.
- Gustave Le Bon. *Minios psichologija*. Vilnius: Vaga, 2011.
- Santykis ir pokytis, tarpasmeninių ryšių gelminės prielaidos ir psichoterapija*. Kolektyvinė monografija (sud. G. Gudaitė), Vilnius, Vilniaus universiteto leidykla, 2008.

- Carl Gustav Jung. *Civilization in Transition, What India can teach us*, 1978.
- Carl Gustav Jung. Vėlyvosios mintys, apmąstymai apie žmogų ir civilizaciją, in: *Psichoanalizė ir filosofija*. Vilnius: Pradai, 1999.
- Carl Gustav Jung. *Letters, 1906–1950*, Vol. 1: 1973.
- Carl Gustav Jung. Freudo ir Jungo priešprieša, in: *Psichoanalizė ir filosofija*. Vilnius: Pradai, 1999.
- Kibalionas*, Kaunas: Nesvis. 2002, 20 p.
- Joerg Rasche, Thomas Singer. *Europe's Many Souls: Exploring Cultural Complexes and Identities*, 2016.
- John Anthony West. *Serpent in The Sky: The High Wisdom of Ancient Egypt*, 2014.

I DALIS

KOSMINĖ EVOLIUCIJA

SEPTYNIOS STANCOS IŠ *DZYAN* KNYGOS
IR JŲ KOMENTARAI

Niekas neegzistavo: nei giedras dangus,
Nei didingas kupolas, besidriekiantis virš Žemės.
– Kas gi viską dengė? Kas saugojo? Kas slėpė?
Ar tai buvo bedugnė vandenių gelmė?
Nebuvo mirties ir nemirtingumo nebuvo.
Nebuvo ribos tarp dienos ir nakties.
Tik Vienis kvėpavime savo be atodūσιο,
Ir nieko daugiau nebuvo būtyje.
Viešpatavo Tamsa ir viskas buvo užslėpta nuo pradžios.
Tamsos gelmėje – Okeane be šviesos.
Gemalas, paslėptas kevale,
Liepsnos karštyje jis virto gamta.

.....

Kas paslaptį sužinojo? Kas ją pagarsino?
Iš kur, iš kur ta kūrinijos įvairovė?
Paskui patys Dievai pradėjo būti –
Kas žino, iš kur didybė kūrinijos?
Tas, iš kurio didžioji kūrinija atsirado?
Ar Jo valia sukūrė, ar buvo nebyli?
Didysis Aiškiaregis Danguaus aukštybėje,
Jis žino, bet galgi net jis nežino.

.....

Įdėmiai žvelgiant Amžinybėn...
Į Žemės sukūrimo laiką

.....

Tu buvai. Ir štai, kai požemio ugnis
Pralauš šitą tamsybę, ribas naikindama,
Tu vis dar būsi tas, kas nuo pradžios buvai,
Ir nesikeisi, kai laiko nebebus.
O, mintis begalinė, dieviškoji AMŽINYBĖ!

Rigveda

SEPTYNIŲ STANCŲ IR JŲ TERMINŲ KOMENTARAI PAGAL JŲ EILĘ STANCOSE IR POSMUOSE

I STANCA

1. PRAAMŽĖ MOTINA GIMDYTOJA*, PASLĖPTA SAVO AMŽINAI NEMATOMŲ SKRAISČIŲ, DAR KARTĄ SNAUDĖ SLENKANT SEPTYNIOMS AMŽINYBĖMS.

„Motina Gimdytoja“ – Erdvė – yra amžina, visada esanti viso ko Priežastis – Nesuvokiama DIEVYBĖ, kurios „Nematomos Skraistės“ yra visos Materijos ir Visatos mistinė šaknis. Erdvė yra *ta vienintelė, amžina*, kurią mums lengviausia įsivaizduoti nekintamą dėl jos abstraktumo; kuri yra nepriklausoma ir jai neturi įtakos objektyvios Visatos buvimas ar nebuvimas joje. Ji neapribota jokių matmenų jokiais prasmėmis ir ji savaime egzistuojanti. Dvasia yra pirmoji diferenciacija iš „To“, Bepriežastinės Priežasties, tiek Dvasios, tiek ir Materijos. Kaip mus moko Ezoterinis katekizmas – „ji yra nei *beribė Tuštuma*, nei *santykinė Pilnuma*, bet ir viena, ir kita. Ji buvo ir visada bus“.

Taigi „Skraistės“ reiškia nediferencijuotos Kosminės materijos numeną. Tai ne materija, kokią mes ją žinome, bet materijos dvasinė esmė, kuri bendraamžė ir net bendra su Erdve santykinge prasme. Šaknis-Gamta taip pat yra smulkiausių, nematomų savybių matomoje materijoje šaltinis. Tai lyg būtų VIENINGOS ir Begalinės Dvasios Siela. Hinduistai tai vadina Mulaprakriti – Šaknis-Gamta, ir tvirtina, kad tai yra Pirmapradė Substancija, pagrindas, *Upadhi*, arba kiekvieno fenomeno, fizinio, psichinio ar protinio, Nešėjas (transporto priemonė, angl. *vehicle* – vert. past.). Tai yra šaltinis, iš kurio išspinduliuojama *Akaša*.

„Septynias Amžinybes“ reikia suprasti kaip eonus, arba periodus. Žodis „Amžinybė“, kaip jis suprantamas krikščioniškoje teologijoje, neturi prasmės Rytų ausiai, išskyrus juo apibūdinamą VIENINGĄ egzistavimą; taip pat kaip ir terminas „per amžių amžius“, amžinas tik ateityje, yra niekas kitas, vien klaidingas pavadinimas**. Filosofinėje metafizikoje tokie žodžiai neegzistuoja ir negali egzistuoti, ir jie nebuvo žinomi iki bažnytinės krikščionijos atsiradimo. Septynios Amžinybės reiškia septynis periodus, arba laikotarpį, lygų septyniems vienos Manvantaros periodams

* Erdvė.

** Antrosios *Višnaus puranos* knygos VIII skyriuje pasakyta: „Nemirtingumą reikia suprasti kaip egzistavimą iki Kalpos pabaigos“; vertėjas p. Wilsonas nuorodoje aiškina: „Pagal *Vedas*, tai viskas, ką reikia suprasti kaip dievų nemirtingumą (arba amžinybę); jie žūsta visuotinio išskaidymo (arba Pralajos) pabaigoje.“ Bet Ezoterinė filosofija sako: „Jie ne žūsta, o yra vėl *įsiurbiami*.“

Mahakalpos arba „Didžiojo Amžiaus“ trukmėje (100 Brahmos metų), sudarančioje 311 040 000 000 000 metų; kiekvienai Brahmos metai susideda iš 360 Dienų ir tiek pat Brahmos Naktų (skaičiuojant pagal Čandraną, arba Mėnulio metus). Brahmos diena, skaičiuojant mirtingųjų metais, yra 4 320 000 000 metų. Šitos Amžinybės priklausos slėpiningiausiems skaičiavimams, kuriuose, idant būtų gautas tikrasis rezultatas, kiekvienas skaičius turi būti 7^x , kai x vis kitoks priklausomai nuo ciklo pobūdžio subjektyviame arba realiame visle; ir kiekvienas skaičius, priklausantis arba reiškiantis įvairius ciklus – nuo didžiausio iki mažiausio – objektyviame arba nerealiame visle, neišvengiamai turi būti septynių kartotinis. Toks Raktas negali būti pateiktas, nes čia paslėpta ezoterinių skaičiavimų paslaptis, o įprastiems skaičiavimams tai neturi prasmės. „Skaičius Septyni, – sako *Kabala*, – yra didis Dieviškųjų Paslapčių skaičius“; skaičius dešimt yra bendražmogiško žinojimo skaičius (Pitagoro Dekada). 1 000 yra trečias skaičiaus 10 dydis, todėl ir skaičius 7 000 taip pat simbolinis. Slaptojoje Doktrinoje skaičius 4 yra vyriškas simbolis tik aukščiausiam abstrakcijos lygmenyje; materialiniame lygmenyje skaičius 3 yra vyriškas, o 4 – moteriškas simbolis, vertikalus ir horizontalus ketvirtojoje simbolizmo stadijoje, kai simboliai tampa užgimimo jėgų glifais fiziniame lygmenyje.

I STANCA – *tęsinys*

2. LAIKO NEBUVO, JIS ILSĖJOSI BEGALINĖSE TRUKMĖSE GELMĖSE.

„Laikas“ yra tik iliuzija, sukuriama mūsų sąmonės nuoseklios kaitos būsenų Amžinybės klajonėse, ir jis ne egzistuoja, bet „ilsisi miegodamas“ ten, kur nėra sąmoningumo, kuriame gali atsirasti Iliuzija. Dabartis yra tik matematinė linija, skirianti tą Amžinos Trukmės dalį, kurią mes vadiname Ateitimi, nuo dalies, mūsų vadinamos Praeitimi. Niekas Žemėje neturi tikros, realios trukmės, nes niekas nelieka be pokyčių – arba tas pats – milijoninės sekundės dalies metu; ir jausmas, kurį mes patiriame dėl akivaizdaus laiko skirtumo, suprantamo kaip Dabartis, atsiranda dėl neaiškių trumpalaikių suvokimų arba kai kurių dalykų suvokimo, perduodamų mums mūsų jausmų tuo metu, kai tie dalykai iš idealių įvaizdžių srities, mūsų vadinamos Ateitimi, pereina į prisiminimų sritį, kurią mes vadinama Praeitimi. Visiškai taip pat mes patiriame trukmės įspūdį nuo momentinės elektros kibirkšties dėl migloto ir ilgalaikio jos pėdsako akies tinklainėje. Iš tikrųjų, žmogaus ar daikto sudėtis nėra tokia, kokia matoma konkrečiu momentu, bet yra visų įvairių ir kintamų būsenų visuma nuo jo pasirodymo materialia forma iki jo išnykimo iš mūsų Žemės. Tai yra būtent „šios visuomos“, iš amžinybės egzistuojančios Ateityje, ir palaipsniui pereinančios per materiją, kad amžinai egzistuotų Praeityje. Niekas nesakys, kad geležies luitas, įmestas į jūrą,

pradėjo egzistuoti, apleidęs orą, ir nustojo egzistuoti, paniręs į vandenį, ir kad tas pats luitas sudarytas tik iš to plokštumos susikirtimo, sutampančiu tam tikru momentu su matematiniu lygmeniu, skiriančiu atmosferą nuo okeano ir kartu juos jungiančiu. Tas pats vyksta ir su žmonėmis, ir su daiktais, kurie, iškritę iš „bus“ į „buvo“, iš Ateities į Praeitį, momentaliai paveikia mūsų jausmus lyg visumos vientisumo pasidalijimas jiems judant Laike ir Erdvėje (kaip materijai) nuo vienos Amžinybės į kitą. Tos dvi amžinybės ir sudaro tą Trukmę, kurioje tik vienintelėje viskas tikrai egzistuoja, jeigu tik mūsų jausmai sugebėtų tai suvokti.

I STANCA – *tęsinys*

3. VISATOS PROTO NEBUVO; NES NEBUVO AH-HI*, KURIAME JIS TILPTU**.

„Protas“ yra pavadinimas, duodamas Sąmonės būsenų, sugrupuotų pagal požymius – Mintis, Valia ir Jausmai, – visumai. Kietai miegant fiziniame lygmenyje mąstymas nebevyksta ir atmintis pristabdoma; tuo metu „protas neegzistuoja“, nes organas, kuriuo „Ego“ išreiškia savo mąstymą ir atmintį materialiniame lygmenyje, laikinai nustojo veikti. Numenas gali tapti fenomenu bet kuriame egzistavimo lygmenyje, pasireikšdamas šiame lygmenyje per tinkamą pagrindą ar nešėją (transporto priemonę, vežimą; angl. *vehicle*, – vert.). Ir ilgoje Nakties, vadinamos Pralaja (*Pralaya*), poilsio trukmėje, kai visos gyvybės ištirpusios, „VISATOS PROTAS“ lieka kaip nuolatinė protinės veiklos galimybė arba kaip ta abstrakti ir absoliuti Mintis, kurios konkretus ir santykinis išryškėjimas yra Protas. AH-HI (*Dhyan-Koganai*) iš esmės yra aibė dvasinių būtybių – angeliškų krikščionių Atstovų, žydų Elochimų ir „Pranašų“, – kurios yra Dieviškosios arba Visatos Minties ir Valios apsimėšimo Priemonės. Iš esmės, tai yra Protingos Jėgos, teikiančios ir įtvirtinančios Gamtoje jos „Dėsnius“, ir kartu pačios veikiančios pagal dėsnius, dar Aukštesnių Jėgų analogiškai joms skirtus; bet tai nėra Gamtos Jėgų „įsikūnijimai“, kaip dažnai klaidingai galvojama. Ši dvasinių Būtybių Hierarchija, per kurią pasireiškia Visatos Protas, panaši į armiją – Kariauną, per kurią iš tikrųjų atsiskleidžia karinga liaudies galia; ji sudaryta iš korpusų, divizijų, brigadų, pulkų ir t. t.; ir kiekviena turi savo individualumą arba savo ypatingą gyvenimą su tam tikra veikimo laisve ir atitinkama atsakomybe; kiekviena įtraukta į dar platesnį Individualumą, kuriam paklusnūs jos asmeniniai poreikiai, ir kiekviena savyje turi dar mažesnes individualybes.

* Dangiškos Būtybės.

** Ir, vadinasi, išryškėtų.

I STANCA – *tęsinys*

4. SEPTYNIŲ TAKŲ Į PALAIMĄ* NEBUVO (A). NEBUVO IR KANČIOS** DIDŽIŲJŲ PRIEŽASČIŲ, NES NEBUVO NIEKO, KAS SUŽADINTŲ JAS IR SUSIVILIOTŲ JOMIS (B).

(a) Egzistuoja „Septyni Takai“ arba „Keliai“ į Ne-Būties palaimą, kuri yra Absoliuti Būtis, Egzistavimas ir Sąmonė. Jie neegzistavo, nes Visata nebuvo išryškinta ir jos būtis buvo tik Dieviškojoje mintyje. Nes tai yra...

(b) Dvylika Nidanų, arba Būties Priežasčių. Kiekviena yra pasekmė prieš ją buvusios priežasties ir, savo ruožtu, kitos priežastis. Visų Nidanų junginys grindžiamas Keturiomis Tiesomis, ši doktrina ypač būdinga Hinajanos*** Sistemai. Jos priklauso srovės teorijai, jungties dėsniui, gimdančiam nuopelnus ir pražangas, ir, pagaliau, suteikia Karmai visą jėgą. Ši sistema pagrįsta didžia tiesa, kad reikia bijoti įsikūnijimo, nes egzistavimas šiame visle teikia žmogui tik kančias, nelaimės ir skausmą; ir pati mirtis negali išlaisvinti žmogaus iš to, nes mirtis tėra durys, pro kurias jis įeina į kitą gyvenimą Žemėje po trumpo poilsio prieduryje – Devachane****. Hinajanos sistema, arba „Mažosios važiuklės“ mokykla, labai seniai atsiradusi; o Mahajanos, arba „Didžiosios važiuklės“, mokykla yra vėlesnio periodo, nes ji atsirado po Budos mirties. Vis dėlto pastarosios pagrindai tokie pat seni, kaip kalnai, nuo neatmenamų laikų priglaudę panašias mokyklas; ir abi Hinajanos ir Mahajanos mokyklos, iš tikrųjų, moko tos pačios Doktrinos. Jana (*Yana*), arba Važiuklė, yra mistinis žodis ir abi „Važiuklės“ stengiasi įprasminti Doktriną, kad žmogus gali išsilaivinti iš gimimo kančių ir net iš apgaulingos *Devachano* palaimos, siekdamas Išminties bei Žinojimo, ir tik tai gali išsklaidyti Iliuzijos bei Nežinojimo vaisius.

Maja, arba Iliuzija, yra elementas, sudarantis visus baigtinius dalykus, nes viskas, kas egzistuoja, yra ne absoliučiai, o tik santykinai realu, kadangi matomumas, į kurį įsisiaučia paslėptas numenas, esamam stebėtojui priklauso nuo jo pažintinių sugebėjimų. Neišvystytai laukinio žmogaus akiai bet kuris paveikslas pirmiausia pasirodys beprasmiškas spalvotų juostų ir potėpių chaosas, o išprususi akis iš karto pamatys veidą arba peizažą. Viskas nepastovu, išskyrus vieninę, paslėptą, absoliučią Būtį, apimančią visų realybių numenus. Egzistavimai, priklausantys kiekvienam būties lygmeniui iki aukščiausių *Dhyan-Koganų*, yra lyg anomaliniai šešėliai, matomi

* Nirvana. Kinų kalba *Ne-pan* (*Nippang*). Indijoje – *Mokša*.

** Nidana ir Maja. Dvylika Nidanų (tibetietiškai *Ten-brel-chug-nyi*) – tai iš esmės pagrindinės egzistavimo priežastys, pasekmės, atsiradusios iš priežasčių.

*** Hinajana (*Hinayana*; iš sanskr. – *mažoji važiuklė, siaurasis kelias*) – viena pagrindinių budizmo krypčių (labiau ortodoksinė nei *mahajana*). Pabrėžia kraštutinį individualizmą. (Red. past.)

**** Dievų buveinė, palaimos ir tobulumo būvis, kartu jis yra ir priežastinė veikimo, kūrimo sąlyga. (Red. past.)

bespalviame ekrane stebuklingo žibinto šviesoje. Vis dėlto visi daiktai santykinai realūs, nes patiriantysis taip pat yra atspindys ir todėl visi jo suvokiami daiktai yra jam tokie pat realūs, kaip ir jis pats. Kokią realybę beturėtų daiktai, ši realybė turi būti rasta juose iki arba po to, kai jie sušmėzuos, panašiai kaip maža kibirkštėlė mūsų materialiam visle; nes mes negalime pažinti panašaus egzistavimo tiesiogiai, kol mūsų turimi jausmai-įrankiai tegali perteikti tik materialų egzistavimą mūsų sąmonės lygmenyje. Kad ir kokiame lygmenyje mūsų sąmonė veiktų, mes ir daiktai, priklausantys tam lygmeniui, tuo metu yra mūsų vienintelės realybės. Tačiau besivystydami suvokiame, kad etapais, kuriuos mes įveikėme, šešėlius palaikėme realybėmis ir kad Ego progresas sudarytas iš daugybės progresyvių pakilimų, o kiekvienas pasiekimas suteikia įsitikinimą, jog pagaliau dabar mes pasiekėme „realybę“. Bet tiktai kai mes pasieksime absoliučią Sąmonę ir susiesime su ją savo sąmonę, tik tada mes būsime išvaduoti iš Majos pagimdytų paklydimų.

I STANCA – *tęsinys*

5. IŠTISINĖ TAMSA PILDĖ BERIBĮ VISKĄ (A), NES TĖVAS-MOTINA IR SŪNUS DAR KARTĄ BUVO VIENIS, IR SŪNUS DAR NEPRABUDO NAUJAM RATUI* IR KLAJONĖMS JAME (B).

(a) „Tamsa yra Tėvas-Motina: Šviesa jų Sūnus“, – tai senas Rytų posakis. Šviesa nesuvokiama kitaip, tik spindinti iš kokio nors šaltinio, kuris yra jos priežastis; ir taip pat, kaip ir Pirminės Šviesos šaltinis, jis nepažinus, nors protas ir logika reikalauja pažinti, todėl proto požiūriu mes jį vadiname „Tamsa“. Dėl pasisavintos, arba antrinės, Šviesos, kad ir koks būtų jos šaltinis, jis gali būti tik laikinas ir iliuzinis. Todėl „Tamsa“ yra Amžinoji Talpykla, kurioje Šviesos Šaltiniai atsiranda ir išnyksta. Niekas nepapildė tamsos, kad iš jos gautų šviesos, arba šviesos, kad ją paverstų tamsa mūsų lygmenyje. Jos tarpusavyje kaitaliojasi; moksliškai Šviesa yra tik tamsos rūšis ir *vice versa*. Ir vis dėlto abi jos yra fenomenai vieno ir to paties numeno, kuris yra absoliuti tamsa mokslininko protui ir tik pilka prieblanda eilinio mistiko pažinimui, bet absoliuti Šviesa Pašvęstojo dvasinei akiai. Mūsų skiriamos šviesos, spindinčios tamsoje, laipsnis priklauso nuo mūsų regėjimo stiprumo. Tai, kas yra šviesa mums, yra tamsa kai kuriems vabzdžiams, o aiškiaregio akis mato švytėjimą ten, kur normali akis įžvelgia tik tamsumą. Kai Visata buvo panirusi į miegą – tai yra grįžusi į savo pirminį elementą, – nebuvo nei šviesos centro, nei akies, kuri pamatytų šviesą; ir tamsa neišvengiamai užpildė „Beribį Viską“.

* Terminas „Ratas“ yra simbolinė pasaulio arba rutulio išraiška, liudijanti, jog senieji žinojo, kad mūsų Žemė – besisukantis rutulys, o ne nejudantis kvadratas, kaip mokė kai kurie krikščionių tėvai. „Didysis Ratas“ yra baigtinis mūsų Būties Ciklo, arba *Mahakalpos*, periodas, tai yra mūsų ypatingos septynių Gaublių arba Sferų grandies nuo pradžios iki pabaigos visas apsisukimas. „Mažieji ratai“ taip pat yra Septyni Ratai.